

Katowice, dnia 28 listopada 2025 r.

INFORMACJA Nr 48/2025/EW

o niebezpiecznym zdarzeniu, to jest awarii górniczego wyciągu szybowego w szybie Nr 3, zaistniałym w dniu 17 listopada 2025 r. około godziny 11⁰⁷, w Przedsiębiorstwie Górniczym „SILESIA” sp. z o.o. w restrukturyzacji, w Czechowicach-Dziedzicach Kopalnia Węgla Kamiennego „Silesia”.

Szyb Nr 3 jest szybem wdechowym, zjazdowo-materiałowym, jednoprzedsiałowym o średnicy $\varnothing$ 5,2 m, zgłębiony do głębokości 707,2 m. Szybowa wieża wyciągowa szybu Nr 3 wykonana jest jako jednozastrzałowa, stalowa z jednolinowymi kołami usytuowanymi w układzie koło nad kołem. W szybie Nr 3 zabudowany jest górniczy wyciąg szybowy wyposażony w maszynę wyciągową typu K6500/2400, dwa naczynia wyciągowe: podsiębierne (klatka 4-piętrowa strona południowa), nasiębierne (przeciwciężar strona północna) prowadzone dwustronnie, czołowo po prowadnikach stalowych. Wyciąg szybowy przeznaczony jest do jazdy ludzi z prędkością do 10 m/s oraz transportu materiałów i ciągnięcia urobku z prędkością do 13 m/s. Wyciąg szybowy obsługuje nadszybie, zrąb oraz poziomy: I (289m), IV (461m), V (500m) i VI (556m). Masa użyteczna nie może przekroczyć: 7,56 Mg podczas jazdy ludzi oraz 13,2 Mg, podczas transportu materiałów/ciągnięcia urobku. Maszyna wyciągowa typu K-6500/2400 zabudowana jest na poziomie zrębu. Napęd stanowi silnik prądu stałego o mocy 2400kW. Sterowanie maszyną wyciągową realizowane jest z pulpitu sterowniczego umieszczonego w kabinie maszynisty. Układ hamulcowy typu SSW-SHP 720 sterowany jest pneumatycznie poprzez zespół sterowniczy hamulców. Hamowanie realizowane jest za pomocą dwóch par szcęk a linopędnia wyposażona jest w wykładzinę typu MODAR-R3/Mz. W kabinie maszynisty zabudowane jest ręcznie uruchamiany zespół „PZAZ”, umożliwiający spowodowanie zaniku ciśnienia sprężonego powietrza podtrzymującego obciążnik hamulca bezpieczeństwa. Górniczy wyciąg szybowy zabudowany w szybie Nr 3 posiada mechanicznie działające urządzenia hamujące naczynia wyciągowe na wolnych drogach przejazdu w wieży i w rzapiu, w postaci dębowych prowadników zgrubionych.

W dniu 17 listopada 2025 r. na zmianie „A” prowadzone było półroczne badanie maszyny wyciągowej. O godzinie 11⁰⁵ wykonano próbę działania zespołu „PZAZ”, w czasie jazdy maszyny wyciągowej w kierunku Y (przeciwciężar w górę). Po zahamowaniu maszyny wyciągowej zespołem „PZAZ” maszyna weszła w tryb synchronizacji, co spowodowało ograniczenie prędkości do 1 m/s. O godzinie 11⁰⁶ maszynista uruchomił maszynę wyciągową, w celu wykonania ponownej próby zespołu „PZAZ”. Maszynista wychylił drążek steru w kierunku Y (przeciwciężar w górę) i maszyna rozpędziła się do prędkości 1 m/s. W celu wykonania próby działania urządzenia „PZAZ” w szafie sterowania hamulca unieruchomiono zawory wyzwalające hamowanie bezpieczeństwa układu hamulcowego maszyny wyciągowej. Ponieważ maszyna nie zwiększyła prędkości powyżej 1 m/s, maszynista wychylił drążek steru do pozycji 0 co skutkowało przerwaniem obwodu bezpieczeństwa maszyny wyciągowej.

Nie spowodowało to zahamowania ruchu maszyny wyciągowej w związku z unieruchomieniem zaworów wyzwalających hamowanie bezpieczeństwa. Nastąpił zanik prądu obwodu głównego oraz prądu wzbudzenia. Maszyna wyciągowa przy położeniu klatki na głębokości 74 m i przeciwcieżaru na głębokości 495 m poniżej poziomu nadszybia zatrzymała się, po czym nastąpiło grawitacyjne rozpędzanie się maszyny w kierunku przeciwnym (przeciwcieżar w dół). O godzinie 11⁰⁷ przy prędkości 7,5 m/s, przebywający w kabinie maszynisty pracownik kopalni ręcznie uruchomił urządzenie „PZAZ”. Koło pędne zostało zahamowane i nastąpiła utrata sprzężenia ciernego liny z kołem pędnym i poślizg liny nośnej. Spowodowało to, że klatka przejechała poza skrajne położenia technologiczne w nadszybiu, a przeciwcieżar poza skrajne położenie w rzapiu szybu. Ruch naczyń wyciągowych został zatrzymany w urządzeniach hamujących zabudowanych na wolnych drogach przejazdu.

Przyczyną niebezpiecznego zdarzenia, to jest awarii górniczego wyciągu szybowego, polegającej na zatrzymaniu naczyń wyciągowych w urządzeniach hamujących zabudowanych na wolnych drogach przejazdu w wieży szybowej i rzapiu szybu, była utrata sprzężenia ciernego liny nośnej na kole pędnym maszyny wyciągowej po zatrzymaniu ruchu grawitacyjnie rozpędzanej maszyny wyciągowej urządzeniem mechanicznym „PZAZ”.

W związku z zaistniałym zdarzeniem Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach nakazał wstrzymać ruch zakładu w Przedsiębiorstwie Górniczym „SILESIA” sp. z o.o. w restrukturyzacji w Czechowicach-Dziedzicach KWK „Silesia” w części: górniczy wyciąg szybowy w szybie Nr 3 oraz określił warunki wznowienia ruchu wyciągu szybowego po usunięciu skutków awarii.

Informację opracowano na podstawie danych z Departamentu Energomechanicznego i Infrastruktury Podstawowej WUG.